

بە ناوی كوردستانى گەورە .

ح.س. سۆران

soransa@hotmail.com

پەrandنەوہى بەرخ ، گورگ و باخە وینجە لە چۆم .

شوانىكى گەراوہى بە ئەزمون ، كە بەرخىكى لاسار ، گورگىكى شې و دې و باخە وینجەيەكى سەوزى تورتى پى بو ، لە درىژەى رىگەكەى دا ، گەييە قەراغى چۆمىك . بەلام چون ئەم سى شتە زۆر قورس بوون ، ويستى دانە دانە ، بە جوئ ، لە چۆم بيان پەرىنیتەوہ و درىژە بە پرىنى رىگەكەى بدا .

هەرچى چوہ تەركى قوولايى بىرى بىرەوہ ، بۆى ساز نەدەبو چۆن ئەم كارە موشكولە پىچەل پلۆوچە ئەنجام بدا : ئەگەر گورگە بەرىتە ئەو بەرى چۆم داى بنى و بىت يەكىكى دىكەيان بەرى ، لەم بەرى چەم ، هەتا ئەو دىتەوہ ، بەرخ وینجەكە دەخوا ، ئەگەر وینجە دەباتە ئەو بەر ، هەتا دىتەوہ ئەم بەر ، گورگ بەرخ ئەشكىل دەنى . ئەگەر بەرخ بەرىتە ئەو بەر داى بنى ، دەبو بىتەوہ وینجە يا گورگ بەرى بۆ ئەو بەرى چۆم و لە كن بەرخ دايان بنى ، كە هەتا شوان دەهاتەوہ بۆ ئەم بەر ، يا گورگ بەرخى دەخوارد يا بەرخ وینجەى دەخوارد .

بەلام ، شوانە ئەم مەسەلەيەى بەم چەشنە چارە سەر كرد : بەرخى بردە ئەو بەر ، هاتەوہ ئەم جار گورگى برد داى نا و بەرخى هیناوە بۆ ئەم بەر ، باخە وینجەى بردە ئەو بەرى چۆم و لە كن گورگ داى نا . ئەم جار هاتەوہ ، بەرخىشى پەrandنەوہ بۆ ئەو بەر و بەم چەشنە كارەكەى چارە سەر كرد .

ئىستا ئەم شتە لە ولاتى ئىراق ، لە ئامريكا {شوان} روى داوہ ، كە دەبى كورد {يۆنجە} ، شىعەى عارەب {گورگ} و سوونى عارەب {بەرخ} ، بە بى گىچەل ، لە چۆمى دەجلە بپەرىنیتەوہ.

بە بىروپاي ئىوہ ، ئەو شوانە دەبى چى بكا ، تا ئەم ئەركە وا ئەنجام بدا ، كە پاكىان بى وەى بن و نە گورگ بەرخ بخوا و نە بەرخ يۆنجە ؟

عەقل و ئاوەزى ساغ و سەليم دەلى : وا باشترە ئامريكا لەم بەرى چۆم ليكيان جوئ بكاتەوہ و هەركەس لە مالى خۆى سەربەست و جياواز بۆى ؟ چون ئەم سى گەلە هیندە بە يەكەوہ تۆفیری بنەرتيان هەيە ، ئەگەر سەد سال لە مەنجەلىك دا بەيەكەوہ بيانكولینى ، قەت ناكولین ، بە تايبەت كورد و عارەب – پىويستيش نىە بە يەكەوہ بيانكولینين .